

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/239/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119326857
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6119326857.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek senátu JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX/XX, D., 2/ E. C., nar. X.X.XXXX, F. XXX/X, G., 3/ H. E., nar. X.X.XXXX, I. XXXX/XX, G., 4/ H. J., nar. XX.X.XXXX, K. XXX/XX, G., 5/ J. H., nar. XX.XX.XXXX, J. XXX/XX, G., 6/ H. H., nar. XX.XX.XXXX, L. XXXX/XX, G., 7/ A. M., nar. XX.X.XXXX, N. X, G., 8/ O. H., nar. XX.X.XXXX, P. G. X, G., všetci právne zast.: JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o., Južná trieda 1567/28, Košice, IČO: 52 858 774, proti žalovanému: Mesto Košice, Trieda SNP 48A, Košice, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 1.673,01 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 25. apríla 2022 č.k. 37C/62/2019-189

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia v súvislosti s tvrdením, že nehnuteľnosti, ktorými sú podielovými spoluvlastníkmi a ktoré sú zapísané v k.ú. N. H. na LV č. XXXXX ako parcela KN-E č. XXXXX/X - orná pôda o výmere 250 m² a na LV č. XXXXX ako parcela KN-E č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere 76 m², na ktorých sa nachádza Park Anička, užíva žalovaný.

2. Vec právne posúdil podľa § 1, § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 a 3, § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. v znení neskorších zmien a predpisov, § 151n, § 151o, § 151p, § 3 ods. 1, § 128 ods. 2, § 100 ods. 1, § 101 OZ, čl. 20 ods. 1, 2, 4 a 5, čl. 13 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, keď po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Konštatoval, že medzi stranami konania nebol sporný skutkový stav ohľadne vlastníctva nehnuteľností žalobcami, ich výmery a skutočnosti, že na pozemkoch žalobcov sa nachádza Park Anička, ktorý prešiel do vlastníctva žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Súd nárok, ktorý si uplatnili žalobcovia voči žalovanému titulom bezdôvodného obohatenia, posúdil podľa zákona č. 66/2009 Z.z. ako nárok na náhradu za zákonné vecné bremeno, keď sa nestotožnil s argumentáciou žalobcov o nemožnosti aplikovania tohto zákona. Uviedol, že pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. sú podľa jeho § 1 ods. 1 rozhodujúce dve podmienky, a to stavba vo vlastníctve obce nachádzajúce sa na pozemku a spôsob nadobudnutia stavby - delimitáciou zo štátu na obec. K definícii stavby odkázal na § 43 stavebného zákona a tiež odkázal na § 43a ods. 1 a 3 písm. p) stavebného zákona s konštatovaním, že plochy verejnej zelene - sady, parky sú tiež stavby, teda pozemky pod nimi (vrátane príľahlých plôch) sú už zahrnuté v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Stavby sadov a parkov sú inžinierske stavby, ktoré sú vo svojom podstate plochami zelene s rôznymi prvkami, napr. parkovej

architektúry, mobiliáru atď. Pre právne posúdenie, či ide o stavbu a o akú stavbu, sú podstatné kritéria uvedené v stavebnom zákone a nie názov stavby. Pokiaľ teda na pozemkoch žalobcov sa nachádza Park Anička, stavba v zmysle § 43a ods. 1 a 3 písm. p) stavebného zákona, ktorá prešla do vlastníctva žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, potom v danom prípade sú splnené podmienky pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z.

3. Ozrejmil, že účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. odo dňa 1.7.2009, došlo na pozemku žalobcov k zriadeniu vecného bremena, pričom sporným nebolo, že doposiaľ k majetkoprávnemu vyporiadaniu medzi žalobcami a žalovaným nedošlo. V tomto prípade žalobcom vzniklo právo na primeranú náhradu, ktoré je možné odvodiť aj z § 128 ods. 2 OZ, v ktorom je premietnutý čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. K ustáleniu charakteru náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. poukázal na to, že rozhodovacia prax súdov nebola v tejto otázke vždy jednotná a v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného bolo tak úlohou súdu zhodnotiť, či charakter náhrady za vecné bremeno má povahu jednorazovej alebo opakovanej náhrady. V ostatnom období dovolací súd opakovane rozhodol o tom, že (aj) náhrada za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je náhradou jednorazovou. Východiskom jeho rozhodnutí s týmto záverom je tak, ako to vyplýva z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 tá okolnosť, že: „Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014 ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“). Vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia.“ Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Ani nález ústavného súdu sp. zn. Pl. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 323/2017 „nemožno stotožňovať právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku

právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993“. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku. Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - uznesenia sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 a rovnako aj uznesenia sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 je zrejmé, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Najvyšší súd tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky.

4. Aplikujúc právne závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí, na ktoré nadväzuje a potvrdzuje ich i ostatné rozhodnutie dovolacieho súdu z 26.1.2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019, súd považoval nárok uplatnený žalobcami na zaplatenie náhrady za vecné bremeno (uplatnený vo forme opakovanej náhrady za obdobie od 3.7.2016 do 3.7.2019) za premlčaný. V tomto prípade sa uplatňuje všeobecná premlčacia doba a pre určenie jej začiatku je rozhodné, kedy bolo možné právo uplatniť prvý raz. V tomto prípade premlčacia doba nesporne začala plynúť 1.7.2009, t.j. odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. Tento okamih je daný objektívne a nezávislé na subjektívne okolnosti, teda či žalobcovia vedeli alebo nevedeli o svojom práve (porovnaj R1/1998). A v kontexte uvedeného potom právo žalobcom na zaplatenie náhrady za vecné bremeno sa premlčalo najneskôr 1.7.2012, pričom svoju žalobu podali na súde až 10.7.2019. Preto súd ich žalobu zamietol.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 CSP, keď žalobcom ako neúspešným v konaní právo na náhradu trov konania nevzniklo a žalovanému ako procesne úspešnej strane sporu však žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli, preto mu právo na ich náhradu nepriznal.

6. Proti rozsudku podali žalobcovia v zákonnej lehote v celom rozsahu odvolanie z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, keď mali v prvom rade na to, že súd posúdil skutkový stav v prejednávanej veci podľa zákona č. 66/2009 Z.z. napriek tomu, že na pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, sa vecné bremeno nevzťahuje, čím súčasne nesprávne právne vec posúdil, pretože predmetný nárok neposudzoval ako návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia. Okrem toho mal za to, že v prípade potreby aplikácie zákona č. 66/2009 Z.z. žaloba bola podaná v čase konštantnej rozhodovacej praxe súdov, ktorá tu bola 10 rokov a podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa tohto zákona patrí vo forme opakujúceho sa plnenia, a v tejto súvislosti poukázal na princíp právnej istoty, t.j. žalobcovia mali legitímne očakávania, že ich spor bude rozhodnutý v súlade s konštantnou rozhodovacou praxou, ktorú súčasne aj označil, napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/423/2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/512/2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/154/2012, rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 36C/10/2014 a ďalšie. K argumentácii o nemožnosti aplikovania zákona č. 66/2009 Z.z. uviedol, že na predmetných pozemkoch nestojí žiadna stavba, a preto vecné bremeno podľa § 4 tohto zákona na žalovaných pozemkoch nikdy nevzniklo. Po odcitovaní § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. vyjadril názor, že z tohto zákonného ustanovenia je zrejmé, že zákonodarca zriadil vecné bremeno iba k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritéria. Predmetom konania sú však parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, a teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo, keď ani okresný úrad, katastrálny odbor, neeviduje na žalovaných pozemkoch žiadne stavby, pričom ide o informáciu, ktorá je verejne dostupná. Ďalej mal za to, že neboli naplnené ani ďalšie predpoklady dané § 4 tohto osobitného zákona, pretože nebola splnená podmienka, aby išlo o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, pretože žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie ani územné rozhodnutie týkajúce sa Parku Anička, teda dôkaz o tom, že Park Anička bol zriadený v súlade s právnymi predpismi a tiež, že by spĺňala podmienku povolenia podľa právnych predpisov, napríklad predložením stavebného povolenia alebo kolaudačného rozhodnutia. Pretože predmetom tohto konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, potom vecné bremeno nikdy vzniknúť nemohlo a ani na predmetných parcelách nevzniklo. Tiež ozrejmil, akým spôsobom zákonodarca priamo v zákone vymedzuje pojmové spojenie, čo je to pozemok pod stavbou. Pozemok pod stavbou je iba pozemok, na ktorom stojí stavba, ktorá prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu a na tomto mieste sa zákonodarca v poznámke č. 1 odvoláva na Cestný zákon, a teda ide predovšetkým o miestne komunikácie. Zákonodarca v tomto prípade teda pre účely tohto zákona za stavbu nepovažuje cintorín, športový areál alebo verejnú zeleň, nakoľko o týchto hovorí v § 1 ods. 2 zákona a nie v § 1 ods. 1. Táto skutočnosť vyplýva tiež z toho, že v § 2 ods. 2 tohto zákona pod spojením vlastníkom stavby je poznámka č. 4, kde zákonodarca vysvetľuje, čo chápe pod pojmom stavba, keď sa odvoláva na § 43 stavebného zákona. Pozemkom pod stavbou je potrebné chápať iba taký pozemok,

na ktorom je postavená stavba, ktorá je spojená so zemou pevným základom. Pokiaľ by zákonodarca chcel, aby v tomto osobitnom zákone stavba bola chápaná tak, ako je uvedené v § 43a stavebného zákona, potom by v poznámke odkázal na tento paragraf a nie na § 43 a zároveň by vypustil v tomto osobitnom zákone § 1 ods. 2, lebo by nemal akýkoľvek racionálny základ. Mal preto za to, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu v zmysle tohto osobitného zákona vzniklo iba k pozemkom pod stavbami, ktoré sú uvedené v § 1 ods. 1 tohto zákona, a nie k pozemkom, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, teda, ktoré sú uvedené v § 1 ods. 2 tohto zákona, pričom poukázal na jazykový, logický, ako aj systematický výklad tohto osobitného predpisu. Pokiaľ § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. hovorí o tom, že zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkvi, športový areál alebo verejná zeleň, ak tieto prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, zákonodarca tieto veci nenazýva stavbami a pojem primerane znamená nie rovnako, ale vhodne, pričom primeranosť aplikácie tohto zákona sa vzťahuje iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k cintorínom a k pozemkom, ktoré sú verejnou zeleňou alebo športoviskami. K pojmu usporiadania vlastníckych vzťahov poukázal na § 2 a § 3 tohto osobitného zákona s prezentovaným záverom, že pod usporiadanie vlastníckych vzťahov zákonodarca nezahŕňa zriadenie vecného bremena a táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zákona. Mal preto za to, že zákonodarca explicitne predpokladá obmedzenú aplikáciu zákona č. 66/2019 Z.z. na verejnú zeleň, športový areál a cintoríny, keď krajské a okresné sudy v doterajšej judikatúre sa hlbšou analýzou tejto skutočnosti vôbec nezaoberali a konštatujú iba všeobecne, že ustanovenia zákona č. 66/2009 Z.z. sa primerane použijú aj na pozemky, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, a to bez akejkoľvek hlbšej analýzy alebo výkladu. Mal preto za to, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. OZ, pretože vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. na predmetných parcelách nikdy nevzniklo. Pokiaľ súd a protistrana poukazovali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, podľa týchto rozhodnutí išlo o posudzovanie náhrady za parcely, na ktorých sa nachádzali stavby – miestne komunikácie a nie verejná zeleň, cintorín či športovisko a naopak, označil rozhodnutie NS SR, ktoré sa dotýka verejnej zelene (4Cdo/52/2009), ktoré hovorí o tom, že ide o vydanie bezdôvodného obohatenia. V ďalšej časti svojho odvolania vyslovil nesúhlasné stanovisko s tým, aby v prípade náhrady podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrila jednorazová odplata a súdom vyslovený názor je v rozpore s konštantnou judikatúrou, ktorá priznávala odplatu za vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúcej sa odplaty, ohľadne ktorej označil príkladmo viaceré rozhodnutia okresných súdov a niekoľko rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky. Samotný zákonodarca v tomto osobitnom zákone nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a o odplate za zriadené vecné bremeno nič nehovorí, avšak zo samotného cieľa tohto zákona, ktorým je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, keď vlastníci pozemkov nemajú žiaden právny prostriedok, aby obce a samosprávne kraje donútili k predpokladanému usporiadaniu vlastníckych vzťahov, potom práve opakovaná náhrada za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 tohto zákona má v tomto prípade charakter donucujúceho prostriedku proti vlastníkovi stavby, aby tento majetkové vzťahy vysporiadal v súvislosti s obmedzením vlastníckeho práva vlastníka pozemku. Pokiaľ by navyše zákonodarca chcel zriadiť vecné bremeno s jednorazovou odplatou, potom by to bol zakotvil priamo do zákona, tak, ako to urobil v iných zákonoch. Navyše, ani zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, alebo že je jednorazová. Pri jednorazovej odplate za zriadenie vecného bremena zákonom sa dá hovoriť o iluzórnej ochrane vlastníckeho práva. Pokiaľ by aj vlastníci pozemkov boli bdeli a vedeli o zákone č. 66/2009 Z.z., zo žiadneho ustanovenia tohto zákona sa nedozvedeli, že si majú žiadať jednorazovú odplatu, a to v premlčacej lehote počítanej odo dňa účinnosti tohto zákona, a preto názory o jednorazovej odplate sú veľmi skrivodlivé. Pokiaľ by po 12 rokoch malo platiť, že odplata za vecné bremeno je jednorazová, tak pre obce a samosprávne kraje je to výhra, pretože obce a samosprávne kraje už nič nedonúti, aby k zámenným zmluvám alebo k pozemkovým úpravám pristúpili. Napokon namietol, že súd sa dostatočne nevysporiadal s princípom právneho štátu a princípom legitímnych očakávaní a princípom ochrany ľudských práv a slobôd žalobcov. Žalobcovia podávali žalobu na základe judikatúry, ktorá bola konštantná a zastávala právny názor, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia. Žalobcovia pri podávaní žaloby vychádzali z právnej istoty a legitímneho očakávania, že im odplata patrí, pretože takto sudy rozhodli už v predchádzajúcich konaniach. Žaloba bola podaná ešte dňa 10.7.2019, teda v čase, kedy platila judikatúra, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia a v tejto súvislosti príkladmo označili rozhodnutia okresných a tiež krajských súdov. Žalobcovia mali legitímne očakávania, že svoj majetok budú do budúca užívať. Štát im užívanie znemožnil a zákonom č. 66/2009 Z.z. v súlade s výkladom NS SR v rozhodnutí z 30.11.2020 mu de facto vyvlastnil

majetok, nakoľko vlastníkovi ostalo holé vlastnícke právo. Vlastník by mohol teoreticky iba previesť na inú osobu holé vlastnícke právo, čo znamená reálnu nemožnosť takéto vlastnícke právo previesť. Ochrana vlastníckeho práva pritom nemôže byť len iluzórna, ale musí byť reálna. Mal preto za to, že súd použil výklad zákona v priamom rozpore s článkom 20 Ústavy SR a s článkom 1 Dodatkového protokolu. Ani Najvyšší súd SR a nieto ešte okresný súd nemôžu vo svojom rozhodnutí a ani zákonodarca po 11 rokoch od účinnosti zákona povedať, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová. Každý súd by mal vykladať zákon ústavne konformným spôsobom a jediný ústavne konformný výklad § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je ten, že odplata za obmedzenie vlastníckeho práva má byť opakovaná za celý čas obmedzovania vlastníckeho práva, a teda má ísť o odplatu vo forme renty. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

7. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

9. Odvolatelia v odvolaní uplatnili odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. majú za to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (písm. f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (písm. h/), ktoré podľa názoru odvolacieho súdu neboli naplnené.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, konštatuje správnosť jeho dôvodov a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné.

11. Predmetom konania je zaplatenie peňažnej pohľadávky, ktorú si žalobcovia uplatňujú voči žalovanému na základe toho, že žalovaný v rozhodnom období užíval pozemky v ich podielovom spoluvlastníctve, na ktorých sa nachádza park Anička, pôvodne titulom vecného bremena zriadeného podľa zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý neskôr prekvalifikovali na bezdôvodné obohatenie, pretože žalovaný pozemky užíva bez právneho dôvodu.

12. Odvolatelia v prvom rade namietali, že na predmetné pozemky, na ktorých sa nachádza park Anička, sa nevzťahuje zákon č. 66/2009 Z.z. tvrdiac, že ide o pozemky tvoriace verejnú zeleň a nie stavbu, z ktorého dôvodu potom nikdy nemohlo vzniknúť a ani nevzniklo vecné bremeno a pokiaľ zákon č. 66/2009 Z.z. vo svojom § 1 ods. 2 hovorí o primeranom použití, uvedené sa vzťahuje iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov a nie aj na zriadenie zákonného vecného bremena.

13. Predmetná odvolacia námietka bola použitá už v priebehu konania na súde prvej inštancie, keď žalobcovia dôvodili, prečo na daný prejednávany prípad nemožno použiť zákon č. 66/2009 Z.z., ale § 415 Občianskeho zákonníka upravujúci bezdôvodné obohatenie, s ktorou argumentáciou sa súd vysporiadal zamietavým spôsobom. Uvedené vyplýva z bodov 13. až 17. napadnutého rozsudku, z ktorých vyplýva záver, že súd sa s predmetnou argumentáciou žalobcov nestotožnil, keď s poukazom na znenie § 43a ods. 1 a ods. 3 písm. p) stavebného zákona vyvodil záver, podľa ktorého plochy verejnej zelene – sady, parky sú tiež stavby, teda pozemky pod nimi (vrátane príľahlých plôch) sú už zahrnuté v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., a teda stavby sadov a parkov sú inžinierske stavby, ktoré sú vo svojej podstate plochami zelene s rôznymi prvkami, napríklad parkovej architektúry, mobiliáru atď. a pre právne posúdenie, či ide o stavbu a o akú, sú podstatné kritériá uvedené v stavebnom zákone a nie názov stavby. Pokiaľ teda sa na pozemkoch žalobcov nachádza park Anička, teda stavba v zmysle § 43a ods. 1 a § 3 písm. b) stavebného zákona, ktorá súčasne prešla do vlastníctva žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, potom v danom prípade sú splnené podmienky pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z., s ktorým právnym záverom sa odvolací súd stotožňuje.

14. Pokiaľ odvolatelia namietali, že park Anička (za pripustenia, že ide o stavbu) nespĺňa podmienku povolenia podľa právnych predpisov, pretože žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne územné rozhodnutie, stavebné povolenie a ani kolaudačné rozhodnutie, uvedená námietka bola odvolateľmi prvýkrát použitá až v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu bolo vo vzťahu k tejto konkrétnej odvolacej námietke posúdiť, či ide o prípustnú odvolaciu námietku.

15. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

16. Ohľadne predmetnej odvolacej námietky nenastal ani jeden z prípadov predpokladaných v § 366 CSP, kedy prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť. Aj keď sa žalobcovia v priebehu konania začali brániť tým, že vecné bremeno na predmetných pozemkoch, na ktorých sa nachádza park Anička, nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo, predmetnú námietku súčasne nespojili s argumentáciou o tom, že park Anička nespĺňa podmienku povolenia podľa právnych predpisov. Predmetná argumentácia žalobcov nebola uplatnená v konaní pred súdom prvej inštancie, netýka sa procesných podmienok, netýka sa vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, ňou žalobcovia nepreukazujú, aby v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napokon nejde o prostriedok procesného útoku, resp. procesnej obrany, ktorý by žalobcovia bez svojej viny nemohli uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd preto predmetnú odvolaciu námietku vyhodnotil ako neprípustnú.

17. Odhliadnuc od uvedeného a iba na okraj uvedeného odvolací súd k posúdeniu parku Anička ako stavby povolenej poukazuje na závery rozsudku býv. Okresného súdu Košice II sp. zn. 10C/21/2020 zo dňa 27.10.2022 (potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/197/2022 zo dňa 21.2.2023) alebo sp. zn. 29C/13/2020 zo dňa 4.5.2022 (potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/133/2022 zo dňa 8.8.2023).

18. Napriek súhlasnému záveru odvolacieho súdu so záverom súdu prvej inštancie o tom, že park Anička je stavbou, odvolací súd považoval za potrebné zaoberať sa tiež odvolacou námietkou založenou na presvedčení odvolateľov o tom, že v prejednávanom prípade na predmetných pozemkoch sa nachádza verejná zeleň, vo vzťahu ku ktorej zákonodarca nezriadil zákonné vecné bremeno, pretože to z § 1 ods. 2 zákona č.66/2009 Z.z. nevyplýva.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ zákon č. 66/2009 Z.z. vo svojom § 1 ods. 2 hovorí o tom, že tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkvi, športový areál alebo verejná zeleň, ak tento cintorín, športový areál alebo verejná zeleň prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, úpravu o primeranej aplikácii zákona č. 66/2009 Z.z. na pozemky podľa označeného § 1 ods. 2 nemožno zúžiť iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k týmto pozemkom, keďže zákon nevyklučuje zriadenie zákonného vecného bremena aj k pozemkom § 1 ods. 2 citovaného zákona.

20. Usporiadanie vlastníckych vzťahov podľa § 2 zákona č. 66/2009 Z.z. je poskytnutie náhradného pozemku vlastníčkovi pozemku pod stavbou zámenou zmluvou alebo usporiadanie v konaní o pozemkových úpravách. Do času takéhoto definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov však zákonodarca usporiadal vlastnícke vzťahy k pozemkom v zmysle § 1 ods. 1 a ods. 2 tohto zákona tak, že k ním zriadil podľa § 4 tohto zákona vecné bremeno. Niet žiadneho rozumného dôvodu, prečo by do času trvalého usporiadania vlastníckych vzťahov nemalo vzniknúť zákonné vecné bremeno aj k pozemkom vymenovaným v § 1 ods. 2 tohto zákona a prečo by vo vzťahu k ním mal existovať odlišný režim v porovnaní s pozemkami podľa § 1 ods. 1 tohto zákona. Pokiaľ sám zákonodarca podľa § 1 ods. 2 tohto zákona upravil primerané použitie zákona aj na pozemky, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, postavil ich tak na roveň tých pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby v zmysle § 1 ods. 1 tohto zákona, preto niet dôvodu pre iný režim pozemkov, na ktorých sa nachádza

verejná zeleň oproti pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba. Odvolací súd preto s predmetnou argumentáciou odvolateľov nesúhlasí.

21. Pokiaľ ide o odvolateľmi poukaz na zákon č. 66/2009 Z.z., jeho znenie, ciele a v tej súvislosti jeho prezentovaný názor, prečo odplata za vecné bremeno zriadené týmto zákonom nemôže byť jednorazová, ale naopak, prečo má byť opakovaná, odvolací súd uvádza nasledovné.

22. Podľa § 151o ods. 1 OZ vecné bremená vznikajú nielen písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu, ale aj zo zákona v prípadoch, v ktorých to osobitný právny predpis výslovne stanovuje. Týmto osobitným zákon je aj zákon č. 66/2009 Z.z.

23. Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené (napr. zákon o energetike), no majú aj prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená majú tento charakter tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. Ak špeciálne právne predpisy neupravujú náhrady súvisiace s výkonom zákonných vecných bremien, treba použiť úpravu súkromnoprávnu. Zásadne teda nemožno užívať vecné bremeno bezodplatne, ale za odplatu, ktorá zahŕňa výdavky spojené so zachovaním veci a s jej opravami (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2008).

24. Ústava SR určuje dva právne dôvody pozbavenia vlastníctva - vyvlastnenie a obmedzenie vlastníckej dispozície s jeho majetkom. Vyvlastnenie je odňatím majetku vlastníkovi proti jeho vôli bez časového obmedzenia, teda navždy. Nútené obmedzenie vlastníctva, tiež spojené so zásahom do vlastníckych práv proti vôli vlastníka, môže spočívať v dočasnom určení obmedzujúcich dispozícií majetkom alebo v odňatí časti práv obsiahnutých v práve vlastníť majetok. Vyvlastnenie je nenávratný zásah do vlastníctva, pri nútenom obmedzení vlastníka existuje možnosť obnovy jeho práv, ak odpadne dôvod jeho obmedzenia (Nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 8/1997).

25. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 2Cdo/194/2018 uviedol, že ustanovenie § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 66/2009 Z.z. označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami v ich vlastníctve za vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazujú na § 151n až §151p Občianskeho zákonníka. Ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva odôvodnené verejným záujmom, keď oprávnenie držať a užívať pozemok prislúcha nie konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu (obci alebo vyššie územnému celku). Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu, a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch.

26. Aj keď samotný zákon č. 66/2009 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu, požiadavku náhrady za vecné bremeno súdy už stabilne odvodzujú zo všeobecne uznávaných princípov, príkazu na ochranu základných práv a slobôd, teda zo základného práva vlastníť a užívať majetok. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je namieste primeraná náhrada (čl. 20 ods. 4 Ústavy SR).

27. Pri zvažovaní výšky primeranej náhrady nie je rozhodujúca povaha verejného záujmu, kvôli ktorému je obmedzené právne postavenie vlastníka. Zreteľ treba brať na intenzitu, rozsah a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníka. V prípade vecného bremena vzniknutého podľa zák. č. 66/2009 Z.z. treba vychádzať zo skutočnosti, že vlastník pozemku pod stavbou, ktorá prešla do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku je fakticky obmedzený v držaní svojho majetku, v jeho užívaní a v požívaní jeho plodov a úžitkov, aj v nakladaní alebo akejkoľvek dispozícii s ním. Inak povedané, zostalo mu iba habere v podobe tzv. holého vlastníctva bez možnosti vykonávať akékoľvek vlastnícke oprávnenie. Rovnako treba prihliadať na dĺžku trvania obmedzujúceho zásahu. Irelevantné ale je, že zákonodarca zrejme nepredpokladal trvanie obmedzujúceho zásahu do konečného vysporiadania

vlastníckeho vzťahu k pozemku po taký dlhý čas, ako k nemu v skutočnosti dochádza (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/175/2019 zo dňa 27.4.2022).

28. Pokiaľ ide o majetkové úpravy, zákonom č. 257/2022 Z.z. došlo k vyňatiu konania o pozemkových úpravách zo zákona č. 66/2009 Z.z. a k začleneniu tohto špecifického konania do samostatného ustanovenia zákona č. 330/1991 Zb., pričom sa nastavujú jednoznačné procesné a technické podmienky konania o pozemkových úpravách týkajúce sa preukazovania dôvodu ich vykonania, určenia a zadenovania žiadateľa, určenia podmienok a spôsobu začatia konania, určenia spôsobu vyrovnania, posudzovania podmienok primeranosti vyrovnania a pod. Odstraňuje sa tak niekoľko ročný problém nesúlady zákona č. 66/2009 Z.z. a zákona č. 330/1991 Zb. (viď dôvodová správa zákona č. 257/2022 Z.z. - zdroj najpravo.sk).

29. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol vo veci zamietavým spôsobom, pretože považoval predmetný nárok za premlčaný v trojročnej lehote počítanej od 1.7.2009 vychádzajúc pritom zo záveru o tom, že žalobcom patrí nárok na jednorazovú odplatu, jeho rozhodnutie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR.

30. Do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Ďalej je to prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného naň nadviazali.

31. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020, tieto vychádzajú z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.4.2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014 (R 73/2016) a zo dňa 24.3.2016 sp. zn. 7Cdo/26/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a a nebytových priestorov konštatujúc, že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z.

32. Vo veci vedenej NS SR pod sp. zn. 8Cdo/17/2019 dovolateľ - žalovaný (Mesto Zvolen) konkretizoval právnu otázku, keď sa pýtal, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom týmto zákonom predpokladaným, keď sám dovolateľ bol toho názoru, že finančná náhrada je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia, čím sa podľa neho odvolací súd riešením uvedenej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú označil rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 a poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Dovolací súd v bode 18. uznesenia vyslovil právny názor o tom, že odvolací súd sa pri riešení predmetnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí 2Cdo/194/2019.

33. Voči obom označeným rozhodnutiam boli podané ústavné sťažnosti. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 539/2020 odmietol ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, pretože jeho závery nepovažoval za arbitrárne. Rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, pretože spor vo veci sťažovateľov nebol právoplatne rozhodnutý (princíp subsidiarity).

34. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.1.2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019 bolo dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. novembra 2018 sp. zn. 23Co/411/2017 odmietnuté. Odvolací súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol, pretože finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby a predmetné vecné bremeno vzniklo in rem, a preto sa vzťahuje na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva a predmetná finančná náhrada nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Za skutkových okolností, podľa ktorých žalobca kúpil pozemok 18.6.2014 so zákonným vecným bremenom, ktoré vzniklo 1.7.2009, mal a mohol vedieť, že nárok

na odplatu za zriadenie vecného bremena ako jednorazové plnenie bol už v čase kúpy premlčaný a bol premlčaný aj v čase podania žaloby 16.12.2015. Dovolateľ v predmetnej veci argumentoval proti právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom, ktorý uzavrel, že náhrada za vecné bremeno má jednorazový charakter, nárok na náhradu tak vznikol ku dňu 1.7.2009 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorá skončila vlastníčkovi pozemku dňa 1.7.2012. Najvyšší súd v bode 50. uznesenia poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. augusta 2019 a tiež uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. novembra 2020, ktoré riešili otázku, či vlastníčok pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z.z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia. Dovolací súd odkazom na obe uznesenia NS SR dospel k záveru, že žalobca v dovolaní nastolil takú otázku, ktorá kumulatívne nespĺňa znaky otázky uvedenej v tomto uznesení najvyššieho súdu, resp. nenastolil otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď uzavrel, že z charakteru uplatneného práva žalobcu na zapltenie náhrady za zriadenie vecného bremena je ustálené, že išlo o jednorazovú odplatu; nakoľko vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je momentálne vo vlastníctve žalobcu, vzniklo zo zákona ku dňu 1.7.2009 a vlastníčok pozemku si v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote 3 rokov od jeho vzniku, t.j. do 1.7.2012, jeho právo sa premlčalo, teda nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena bol v čase kúpy pozemku so zákonným vecným bremenom žalobcom dňa 18.6.2014 už premlčaný.

35. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/292/20201 z 21.4.2022, bolo dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2021 č.k. 18Co/82/2019-742 odmietnuté, keď Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol majúc za to, že pokiaľ žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 19.12.2016 a uplatnil si nárok za obdobie od 2012 do 2014, pričom v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo vecné bremeno k takýmto pozemkom účinnosťou zákona, t.j. k 1. júlu 2009, potom jeho nárok je premlčaný (pozemok vo vlastníctve žalobcu je zaťažený vecným bremenom v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.). Najvyšší súd sa v predmetnom uznesení zaoberal právnou otázkou dovolateľa, ktorý namietal proti právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom, keď uzavrel, že náhrada za vecné bremeno má jednorazový charakter, nárok na náhradu tak vznikol ku dňu 1.7.2009 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorá skončila vlastníčkovi pozemku dňa 1.7.2012. Aj v tu prejednávanej veci dovolací súd odkázal na závery označených rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019.

36. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.2.2023 sp. zn. 7Cdo/363/2021 bol vo veci dovolania žalovaného zrušený rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 7. júla 2021 sp. zn. 3Co/58/2020, keď v tam prejednávanej veci Okresný súd Michalovce v poradí druhým rozsudkom z 10. júna 2020 č.k. 19C/247/2016-289 zaviazal žalovaného k zaplteniu peňažnej čiastky a zamietol žalobu v časti požadovaného úroku z omeškania za obdobie od 15.2.2017 do 16.2.2017, keď rozhodol o peňažnom nároku žalobcu na náhradu za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z., ktorý bol napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Košiciach potvrdený. Krajský súd v Košiciach pritom vychádzal z právneho záveru o tom, že primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je poskytovaná za dobu vopred neurčitú, a teda možno uvažovať o pravidelných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia, a to v podobe primeranej náhrady, preto bol ústavný dôvod na priznanie opakujúcich sa dávok primeranej náhrady. Dovolací súd v súvislosti s podaným dovolaním dospel k záveru, že oba nižšie súdy nezaujali žiadne stanovisko k zásadnej argumentácii žalovaného, podľa ktorej k obmedzeniu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam došlo dňom vzniku zákonného vecného bremena dňa 1.9.2009, pričom na plnenie mal nárok len vlastníčok zaťaženého pozemku v čase vzniku zákonného vecného bremena a potom ďalší vlastníčok nadobudol vlastnícke právo už obmedzené zákonným vecným bremenom, pretože predmetné vecné bremeno vzniká in rem a vzťahuje sa na každého vlastníka vecného bremena zaťaženého pozemku (odkazujúc tiež na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/49/2014) Dovolací súd nad rámec dovolacieho prieskumu dal do pozornosti, že: 25. Problematika náhrady za zákonné vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. bola medzičasom predmetom viacerých rozhodnutí dovolacieho súdu, napr.

sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019, na ktoré sa dovolateľ odvolával už v odvolacom konaní, 4Cdo/175/2019 a 5Cdo/116/2021. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Mcd/2/2014 bolo zrušené nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 349/2015 zo dňa 19. januára 2016. Ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 Ústavný súd SR odmietol uznesením sp. zn. III.ÚS 537/2021 zo dňa 30. septembra 2021. Urobil tak z dôvodu, že sťažovateľmi spochybňovaný výklad relevantnej právnej normy v konkrétnych okolnostiach veci (nesúhlas právnym názorom najvyššieho súdu, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď v čase vydania rozhodnutia odvolacieho súdu nebolo známe žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu meritórne riešiace otázku nároku na opakovanú primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom (podľa zákona č. 66/2009 Z.z.) sa môže stať predmetom ústavného prieskumu až vtedy, keď bude vec právoplatne skončená.

37. Podobne postupoval NS SR v uznesení sp. zn. 4Cdo/102/2022 zo dňa 31.5.2023, keď zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21C/7/2020 a tiež Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C/133/2012 odkazujúc ohľadne peňažného nároku žalobcu na náhradu za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. na závery rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019, ktoré označil súčasne za ustálenú rozhodovaciu prax.

38. Poukazom na označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súd prvej inštancie rozhodol v prejednávanej veci v súlade s Čl. 2 CSP zakotvujúceho princíp právnej istoty, pretože rozhodol spor v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

39. Odvolací súd preto nepovažuje za opodstatnenú odvoláciu námietku, podľa ktorej odvolateľ mal za to, že nie je pravdou, že rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR je ustálené, že v súvislosti s odplatom za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí jednorazová náhrada.

40. Na uvedenom nemení nič ani argumentácia odvolateľa založená na tvrdení o tom, že žalobcovia podali žalobu v čase, keď platila judikatúra, podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia (s odkazom na označené rozhodnutia krajských a okresných súdov na strane 8. odvolania). K tomu odvolací súd uvádza, že žalobcovia sú zastúpení v konaní právnym zástupcom, ktorému vývin rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v čase od podania žaloby musel byť zrejmý a iba skutočnosť, že v čase podávania predmetnej žaloby bola podľa žalobcov rozhodovacia prax súdov odlišná od stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom na priznanie opakovanej náhrady za zriadenie vecného bremena. Navyiac, k retrospektívnym účinkom zmenenej judikatúry sa už opakovane vyjadril dovolací súd (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/198/2017 alebo 7Cdo/20/2021) tak, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza (porovnaj rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/77/2020).

41. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu vrátane jeho výroku o trovách konania ako závislého výroku vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

42. Žalobcovia boli v odvolacom konaní neúspešní a úspešnému žalovanému žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

43. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolať musieť musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolaťom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolaťom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).